SIGNATURA DEL PACTE NACIONAL PER A LA INDÚSTRIA

Dilluns, 24 de juliol de 2017

Palau de la Generalitat de Catalunya

La indústria és un sector clau per a la sortida de la crisi en tant en quant és fonamental per a la millora de la productivitat, la innovació, la internacionalització i la qualitat de l'ocupació, a més de la capacitat tractora que té respecte a bona part de la resta de sectors econòmics. Davant el fenomen de la pèrdua de pes de la indústria a les economies desenvolupades, les polítiques industrials estan tornant al centre del debat i, en aquest marc, el Pacte Nacional per a la Indústria neix com un acord programàtic, derivat de la resolució del Parlament 251/XI, del 13 de juliol de 2016, i impulsat pel Govern, per a la planificació del desenvolupament industrial de Catalunya amb un enfoc a llarg termini amb la voluntat d'impulsar la productivitat de la indústria, transformar el model productiu per a que sigui sostenible i crear ocupació de qualitat.

La crisi ha posat de manifest que les economies industrials han mostrat una major fortalesa per afrontar la recessió que no pas les economies basades en altres activitats i el cas d'Alemanya n'és l'exemple més clar. Són nombrosos els economistes i les institucions que han justificat aquest fenomen, que està relacionat, en primer lloc, amb la innovació i la recerca, ja que és precisament a la indústria on es generen la majoria dels avenços tecnològics que estan en la base de la productivitat econòmica. En segon lloc, els països amb més sector secundari acostumen a presentar balances comercials més equilibrades, atès que la indústria representa més del 50% de les exportacions realitzades per les economies desenvolupades. En tercer lloc, la indústria proporciona llocs de treball de més qualificació, més estables i més remunerats que el conjunt de l'economia. I finalment, com a conseqüència de tot això, les societats industrials gaudeixen de més benestar i cohesió social, sense oblidar que la indústria va estretament lligada a uns valors desitjables, com els de l'esforç o la cerca de l'excel·lència i de la millora continua.

Tradicionalment, s'ha identificat la indústria amb el sector manufacturer més les indústries extractives, els subministraments associats d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat, i el subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus generats i descontaminació. No obstant això, cada vegada és més difícil identificar un bé manufacturat que no sigui el resultat d'activitats de serveis o que no estigui inclòs dins d'un conjunt de relacions de serveis. Per això, la distinció tradicional entre béns i serveis pot resultar superada atès que no permet evidenciar la progressiva integració que s'està produint cada vegada més entre aquests dos sectors, de manera que els inputs terciaris s'han convertit en uns elements fonamentals per a la competitivitat i rendibilitat de la indústria, fet que es manifesta en nombrosos àmbits (concepció, disseny, comercialització,...).

Per aquest motiu, actualment s'està transitant des del concepte d'indústria tradicional al de *nova indústria*, el qual es caracteritza per incorporar en els seus productes major quantitat d'inputs i serveis de valor afegit, amb al finalitat d'adaptar-se millor a les necessitats dels consumidors i dels mercats. Aquest nou perímetre de la indústria estaria format per l'activitat de la indústria en la concepció tradicional (manufactures, extractives i energia), més tots els

serveis d'origen interior (produïts a Catalunya) que la indústria utilitza com a consums intermedis (finances, comerç, transport, serveis a les empreses, etc.), més el valor de les activitats de comerç i de transport amb destí final (no inclosos com a consum intermedi de la indústria) que són necessàries per a què els productes industrials arribin al seu consumidor final.

La indústria tradicional ha perdut pes a Catalunya. Si l'any 2000 representava el 26,9% de l'economia catalana en termes de VAB, el 2016 estava en el 20,8%, si bé cal destacar que s'ha recuperat lleugerament després d'assolir un mínim del 18,5% el 2009. Aquest fenomen de la desindustrialització no està estrictament vinculat a la crisi econòmica sinó que va començar molt abans, com a conseqüència tant del desplaçament d'algunes activitats industrials cap al sector serveis com de la deslocalització d'una part de la producció cap a països que, amb estàndards de benestar i de regulació inferiors, ofereixen més avantatges competitius. A més, cal destacar que la pèrdua de pes relatiu no és exclusiva de la nostra economia sinó que ha estat una pauta generalitzada en les darreres quatre dècades tant a la Unió Europea com al Japó i als Estats Units.

Malgrat aquesta pèrdua de pes, Catalunya és una de les principals regions industrials d'Europa i vol seguir sent-ho. La seva trajectòria arrenca de la primera revolució industrial i arriba fins a l'anomenada quarta revolució industrial. La indústria en sentit ampli que s'ha descrit anteriorment (anomenada *nova indústria* o *servoindústria*) representa el 50% de l'economia catalana, segons les darreres estimacions, i posa de manifest la importància de l'activitat vinculada a la manufactura en el conjunt de l'economia.

Per tal de revertir la pèrdua de pes, la indústria catalana necessita afrontar una sèrie de reptes en els camps de la capitalització de les empreses i la seva dimensió (o, en el seu lloc, la cooperació); l'ocupació de qualitat; la recerca i la innovació (així com l'anomenada quarta revolució industrial); la formació i l'aprenentatge al llarg de la vida de les persones; la internacionalització; les infraestructures (comunicacions, transport, energia,...); l'estalvi i l'eficiència energètica; i la sostenibilitat i l'economia circular.

En aquest sentit, el teixit industrial necessita comptar amb tots els actius al seu abast. Aquí esdevé clau l'aliança que es pugui establir amb els principals nuclis de coneixement del sistema. Destaquen les Universitats que, per mitjà dels seus grups i centres de recerca, són unes aliades estratègiques per a la millora de la competitivitat empresarial. Les Universitats són uns agents molt actius de l'ecosistema català de recerca i innovació en l'atracció de fons i projectes europeus del programa marc europeu Horitzó 2020 i alhora són un element clau en la transferència de tecnologia i coneixement cap al teixit industrial.

Degut a l'esmentada importància (qualitativa i quantitativa) de la indústria per a la millora de la competitivitat i la sortida de la crisi i per tal d'intentar revertir la pèrdua de pes que experimenta, els principals països desenvolupats estan revaloritzant la política industrial. La indústria en general, i l'exportadora en particular, esdevé sistèmica ja que sense ella no es podrà aconseguir un nou model econòmic competitiu, robust i sostenible. La lògica que rau en aquesta afirmació parteix de què, per afrontar l'elevat endeutament exterior, recuperar l'ocupació de qualitat i reduir l'atur (és a dir, per sortir de la crisi), cal augmentar les exportacions i, necessàriament també, el consum intern amb la millora del poder adquisitiu dels salaris que la indústria pot propiciar. Atès que al voltant del 95% de les exportacions catalanes són manufactureres, està

clar que la indústria exportadora té un paper central. Per aconseguir l'augment de vendes de productes industrials a l'exterior, cal millorar-ne la competitivitat, per a la qual cosa és fonamental incrementar la productivitat per la via de la innovació i la qualitat, les quals no són una opció sinó que esdevenen una necessitat. Un augment de productivitat no generarà ocupació suficient a la indústria com per solucionar el problema de l'atur però, en la mesura que faciliti l'augment de la competitivitat exterior i la millora de la balança comercial, ajudarà a la recuperació de l'activitat econòmica en general i de les rendes del treball.

Sobre aquest raonament, per primer cop en molts anys, a la Unió Europea s'ha generat un entorn polític i mediàtic que defensa la reindustrialització com a manera més sòlida de sortir de la recessió. La Comissió Europea, en una comunicació d'octubre de 2012, va establir, per primer cop, l'objectiu de revertir el decreixement de la indústria i augmentar el seu pes en l'economia europea des del 16% fins al 20% l'any 2020. Amb aquesta finalitat, entre altres, va establir l'Estratègia Europa 2020 per al creixement i l'ocupació, la qual constitueix un marc adequat per impulsar una part rellevant de les polítiques industrials i econòmiques. A més, la Comissió també va aprovar l'Horitzó 2020, que és l'actual programa de finançament per fomentar la recerca, la innovació i la competitivitat. Té una durada de set anys (2014-2020) i disposa d'un pressupost de 78.600 M€. En aquest marc, la Comissió està reorientant els fons de cohesió per al període 2014-2020 entorn de la priorització de sectors i projectes innovadors en cadascuna de les regions europees (RIS3).

En aquest entorn, i pel que fa a Catalunya, el juny de 2013 les organitzacions patronals i sindicals més representatives, junt amb alguns col·legis professionals i universitats, van signar l'anomenat *Pacte + Indústria* per defensar un nou model productiu basat en la indústria. Aquestes mateixes organitzacions, l'11 d'abril de 2016 van aprovar una declaració en la qual demanaven que el Parlament de Catalunya establís les bases per a un pacte nacional o acord programàtic per a la indústria.

Posteriorment, el Parlament de Catalunya va aprovar la Resolució 251/XI, del 13 de juliol de 2016, sobre la creació d'un Pacte nacional per a la indústria. Va ser presentada conjuntament per tots els grups parlamentaris i instava el Govern a:

a) Impulsar, juntament amb les forces polítiques i els agents socials i econòmics, d'acord amb el contingut de la declaració presentada l'11 d'abril de 2016 a la Universitat de Barcelona del *Pacte Més Indústria*, l'establiment de les bases d'un Pacte nacional – Acord programàtic per a la indústria amb la participació de tots els agents implicats, amb l'objectiu de definir les mesures a curt i llarg termini en tots els àmbits de govern per al rellançament de l'economia productiva a Catalunya.
b) Impulsar la redacció del Pacte nacional – Acord programàtic per a la indústria per a la planificació del desenvolupament industrial de Catalunya a llarg termini, amb la revisió dels objectius i els terminis, que estableixi prioritats per al desenvolupament dels sectors industrials i harmonitzi diversos instruments existents que influeixen en el desenvolupament industrial de Catalunya, i altres que s'impulsin amb aquesta iniciativa.
c) Definir els instruments de concertació i participació en el marc del Consell Català de l'Empresa i de seguiment parlamentari del Pacte nacional – Acord programàtic per a la indústria mitjançant la Comissió d'Empresa i Coneixement del Parlament.

Com a conseqüència d'aquesta resolució, es va publicar l'Acord de govern 124/2016, de 13 de setembre, pel qual s'aprova la creació i la composició de la Taula i els grups de treball del Pacte nacional per a la indústria, i s'atribueix a la Comissió Executiva Permanent del Consell Català de l'Empresa la governança d'aquest Pacte.

L'Acord estableix la següent composició de la Taula, que es va reunir per primer cop el 27 d'octubre de 2016:

> Els nou membres de la Comissió Executiva Permanent del Consell Català de l'Empresa.
>
> Un membre d'Eurecat, en representació dels centres tecnològics.
>
> Un membre representant del Col·legi d'Economistes de Catalunya, un del Consell de Col·legis d'Enginyers Tècnics Industrials de Catalunya i un del Col·legi d'Enginyers Superiors Industrials.
>
> Sis membres representants dels grups parlamentaris.
>
> Dos membres representants d'associacions municipalistes.
>
> Tres membres representants de les universitats catalanes a proposta del Consell Interuniversitari de Catalunya.
>
> Dos membres en representació dels departaments de la Generalitat de Catalunya: un pel departament competent en matèria d'indústria i un altre pel departament competent en matèria d'ocupació.

Els sis grups de treball del Pacte també es van constituir el mes d'octubre i han estat formats per 9 membres cadascun: 3 en representació dels departaments de la Generalitat competents en funció de l'àmbit de treball del grup, 3 en representació de les organitzacions patronals i 3 en representació dels sindicats. Els grups i els seus objectius són els següents:

- Competitivitat i ocupació industrial: potenciar la capacitat del teixit empresarial català per mitjà del binomi format per la internacionalització i la innovació, ja que són conceptes que es reforcen i s'impulsen mútuament; estimular la creació d'ocupació industrial i la qualitat en el treball com a garantia de competitivitat; així com impulsar l'emprenedoria, especialment la de base tecnològica.
- Dimensió empresarial i finançament: incrementar la dimensió de les pimes per tal que puguin competir eficaçment en el mercat global i actuïn com a tractores de l'economia; així com posar a disposició del sector productiu instruments eficients de capitalització i de finançament per facilitar el creixement i l'activitat empresarial.
- Indústria 4.0 i digitalització: difondre entre les empreses la importància de la disrupció que pot provocar la Indústria 4.0 en el mercat; així com capacitar el capital humà per donar resposta a la demanda de nous perfils, prestar els serveis avançats i promoure les infraestructures necessàries per al desplegament de la Indústria 4.0.
- Formació: millorar la capacitació de les persones treballadores per mitjà d'una informació, orientació i formació professional, una formació contínua de reciclatge, una formació ocupacional professional i de l'emprenedoria i una formació universitària que donin resposta, de qualitat i flexible, a les necessitats de les empreses, de les persones, del territori i de la societat, així com al canvi tecnològic i dels modes de producció.

- Infraestructures i energia: fer que Catalunya disposi d'un millor equipament infraestructural, que permeti augmentar la productivitat industrial, vertebrar el territori i afavorir l'atracció d'inversions; així com millorar l'eficiència i l'estalvi per reduir els costos energètics de la indústria catalana enfront dels competidors.
- Sostenibilitat i economia circular: apostar per una economia verda i circular, que estalviï recursos, posi en valor els residus, transformi el model energètic i de mobilitat, reduint els impactes ambientals i impulsant nous sectors d'activitat productiva, innovadors i competitius.

Així mateix, l'Acord atribuïa a la Comissió Executiva Permanent del Consell Català de l'Empresa la governança del Pacte nacional per a la indústria i assignava a la Direcció General d'Indústria la tasca de donar el suport tècnic i material per fer possible l'exercici de les funcions de la Taula i dels grups de treball.

En resum, la governança del Pacte queda reflectida en la figura següent:

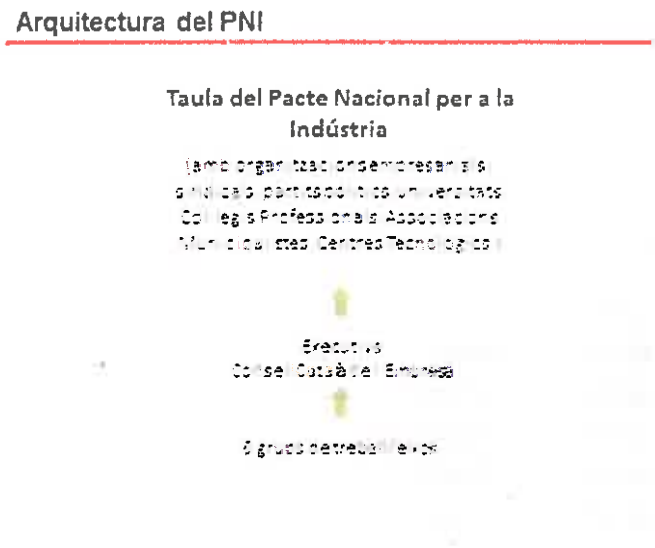

Els grups de treball, a més dels seus membres, han comptat amb les aportacions de 41 experts temàtics que han permès afinar les propostes inicials i enriquir els debats. El treball dels grups ha estat elevat a la Comissió Executiva Permanent del Consell Català de l'Empresa i a la Taula, d'on ha sortit el document del Pacte.

El procés d'elaboració del Pacte nacional per a la indústria ha procurat eixamplar l'abast de l'actuació de la política industrial, amb un enfoc transversal dins del Govern de la Generalitat, i fins i tot amb propostes que van més enllà de les seves competències. Tal com queda palès amb la composició de la Taula i els grups de treball, el Pacte ha estat basat en la concertació amb els agents econòmics i socials, amb impuls públic i lideratge privat, i el seu contingut està alineat amb les directrius comunitàries. La visió del Pacte és a llarg termini, amb la voluntat de donar estabilitat a una de les branques més rellevants de la política econòmica, com és la política industrial, i tenint en compte l'impacte sociolaboral. En definitiva, l'objectiu del Pacte és impulsar la transformació del model industrial de Catalunya per tal que pugui liderar, des del sud d'Europa, la quarta revolució industrial.

El Pacte posa l'èmfasi en què aquesta transformació vagi acompanyada de la creació de llocs de treball estables i de qualitat atès que la crisi dels darrers anys ha tingut un greu impacte en l'ocupació industrial. En aquest sentit, cal posar de manifest que la tradició industrial de Catalunya es fonamenta no només en l'esperit emprenedor, sinó en la presència d'una força de treball productiva, preparada i formada per afrontar els successius canvis tecnològics esdevinguts durant els darrers dos segles. Sense l'aportació d'aquesta força de treball no es podria assolir el creixement industrial de qualitat que el Pacte pretén. Per aquest motiu, cal recuperar l'estatus que els treballadors i treballadores de Catalunya tenien abans de la crisi, cosa que significarà, un cop més, que la indústria estigui a l'avantguarda en la creació d'ocupació de qualitat, estable i ben remunerada.

El Pacte nacional per a la indústria entronca amb una llarga tradició de concertació de les polítiques econòmiques i industrials amb els agents econòmics i socials que s'han anat adaptant a les necessitats i realitats de l'entorn empresarial de cada moment: des de la clusterització i les polítiques de qualitat dels anys 90, passant per les taules sectorials a principis dels 2000, l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana (edicions 2005-2007 i 2008-2011), el Pla de política industrial, l'Acord pel diàleg social permanent, etc. instrumentats tots ells amb plans d'actuació de suport a la indústria, la innovació i la internacionalització.

Tal com establia l'Acord de Govern, el Pacte nacional per a la indústria defineix l'estratègia, les actuacions, el calendari, els recursos, tant de caràcter públic com privat, així com els indicadors per fer-ne un seguiment i una avaluació correcta.

Atès l'enfoc a llarg termini del Pacte, s'ha donat molta importància al seu seguiment. D'una banda, com s'ha dit, la Comissió Executiva Permanent del Consell Català de l'Empresa té assignada la governança del Pacte, cosa que li donarà continuïtat en el temps. De l'altra, i amb un enfoc més operatiu, la pròpia Comissió Executiva va acordar el 27 de febrer de 2017 la creació de l'Observatori de la Indústria com una unitat de la Direcció General d'Indústria que s'encarrega del seguiment del PNI i de l'elaboració d'informes i estudis d'economia industrial en l'àmbit sectorial i prospectiu. L'Observatori de la Indústria realitzarà el seguiment dels indicadors del Pacte i elaborarà per a la Comissió Executiva Permanent del Consell Català de l'Empresa, els informes corresponents.

A tall de síntesi, els principals resultats del Pacte nacional per a la indústria són els següents:

- 116 actuacions
- 468 milions d'euros de pressupost 2017
- 1.844 milions d'euros de pressupost fins al 2020, els quals mobilitzaran 3.135 milions d'euros de recursos d'altres administracions i del sector privat.
- Aquests totals son inferiors a la suma dels sis grups de treball atès que s'han descomptat les actuacions repetides a més d'un grup.

Desagregadament, les dades són els següents:

- Competitivitat i ocupació industrial
    - 25 actuacions agrupades en 4 línies
    - 226 milions d'euros de pressupost 2017
    - 739 milions d'euros de pressupost fins al 2020, els quals mobilitzaran 1.751 milions d'euros de recursos d'altres administracions i del sector privat.
- Dimensió empresarial i finançament
    - 10 actuacions agrupades en 4 línies
    - 49 milions d'euros de pressupost 2017
    - 107 milions d'euros de pressupost fins al 2020, els quals mobilitzaran 531 milions d'euros de recursos d'altres administracions i del sector privat.
- Indústria 4.0 i digitalització
    - 17 actuacions agrupades en 4 línies
    - 75 milions d'euros de pressupost 2017
    - 178 milions d'euros de pressupost fins al 2020, els quals mobilitzaran 385 milions d'euros de recursos d'altres administracions i del sector privat.
- Formació
    - 22 actuacions agrupades en 4 línies
    - 167 milions d'euros de pressupost 2017
    - 699 milions d'euros de pressupost fins al 2020, els quals mobilitzaran 882 milions d'euros de recursos d'altres administracions i del sector privat.
- Infraestructures i energia
    - 31 actuacions agrupades en 8 línies
    - 53 milions d'euros de pressupost 2017
    - 352 milions d'euros de pressupost fins al 2020, els quals mobilitzaran 697 milions d'euros de recursos d'altres administracions i del sector privat.
- Sostenibilitat i economia circular
    - 11 actuacions agrupades en 3 línies
    - 28 milions d'euros de pressupost 2017
    - 150 milions d'euros de pressupost fins al 2020, els quals mobilitzaran 350 milions d'euros de recursos d'altres administracions i del sector privat.

SIGNANTS DEL PACTE NACIONAL PER A LA INDÚSTRIA

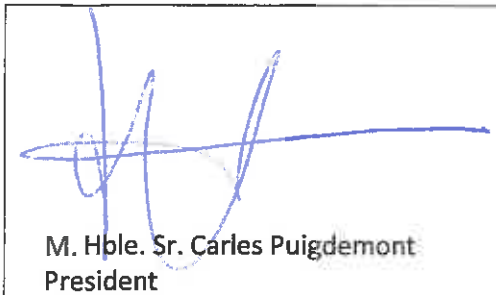

M. Hble. Sr. Carles Puigdemont
President
Generalitat de Catalunya

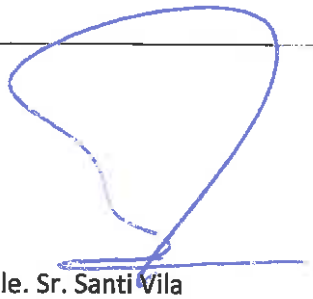

Hble. Sr. Santi Vila
Conseller d'Empresa i Coneixement
Generalitat de Catalunya

Sr. Javier Pacheco
Secretari general
CCOO de Catalunya

Sr. Camil Ros
Secretari general
UGT de Catalunya

Sr. Joaquim Gay de Montellà
President
Foment del Treball

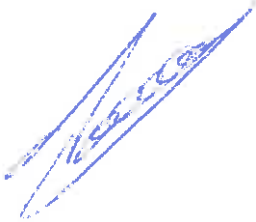

Sr. Josep González
President
PIMEC

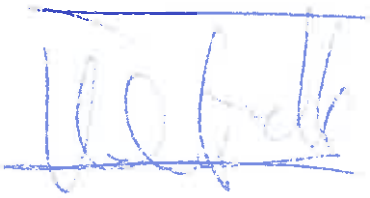

Sra. Maria Helena de Felipe
Presidenta
FEPIME Catalunya